

از ادبیات ایران در آذربایجان تا چالش درباره نظامی

مسئول غرفه جمهوری آذربایجان در نمایشگاه کتاب تهران از ادبیات ایران در آذربایجان می‌گوید و نظامی گنجوی را شاعری برای همه دنیا می‌خواند.

آران نیوز؛ عاکیف معارفی، رئیس نمایشگاه کتاب باکو در گفت‌وگو با ایسنا درباره حضور در سی و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران اظهار کرد: سال گذشته هیئتی از ایران در نمایشگاه جمهوری آذربایجان شرکت کرد و به صورت شفاهی تفاهم‌نامه‌ای مبنی بر ارائه غرفه رایگان ۱۸ متری بین روسای نمایشگاه‌های کتاب برقرار شد، امسال آمده ایم تا این قرارداد را به صورت کتبی تنظیم کنیم.

او سپس گفت: همان‌طور که می‌دانید فرهنگ سرزمین‌ها را به هم نزدیک می‌کند و مبنای فرهنگ نیز کتاب است. اگر روابط بین کشورها براساس فرهنگ و کتاب باشد می‌توان گفت روابط آن‌ها واقعی و عمیق است. به همین خاطر می‌خواهیم در نمایشگاه‌هایی که سالانه برای کتاب برگزار می‌شود، هم نمایشگاه کتاب آذربایجان و هم نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران حضور برقرار باشد.

عاکیف معارفی درباره این که ایران و ادبیات آن چقدر در آذربایجان شناخته شده است، اظهار کرد: ما ادبیات ایران را در دبیرستان و دانشگاه می‌خوانیم؛ شاعران ایرانی را می‌شناسیم و شعرشان را با علاقه می‌خوانیم و دنبال می‌کنیم. حتی در دبیرستان‌های ما ادبیات و زبان فارسی هم تدریس می‌شود و دانش‌آموزان می‌توانند این دوره را بگذرانند. من خودم زبان و ادبیات فارسی‌گزارانده‌ام و خواندن و نوشتن فارسی را بلد هستم. زبان فارسی زبان خیلی زیبا و راحتی است، می‌توانم نوشته‌های فارسی را بخوانم.

او در ادامه خاطرنشان کرد: ایران و فرهنگ ایرانی و سرزمین و مردم ایران در آذربایجان از نزدیک شناخته شده و دوست داشته می‌شوند. فکر می‌کنم ادبیات و نویسندگان‌های ما نظامی گنجوی و محمد فضولی هم در ایران با اشتیاق خوانده می‌شوند.

رئیس نمایشگاه کتاب جمهوری آذربایجان در پاسخ به این که نظامی شاعری ایرانی است نه آذربایجانی و اختلافی که درباره این شاعر در این سال‌ها بین دو کشور وجود دارد نیز توضیح داد: نظامی گنجوی برای همه دنیا است. «گنجوی» پاسپورت نظامی است، از اسم او مشخص است که در گنجه به دنیا آمده، آن‌جا زندگی کرده و در آن‌جا از دنیا رفته است. ۶۸ سال در گنجه بوده و از آن‌جا به جایی نرفته است. شیخ نظامی یک شاعر بزرگ در دنیا است. گنجوی شاعری برای همه است؛ هم آذربایجان، هم ایران، هم آمریکا، هم روسیه و هم ترک‌ها اما در دنیا او را به عنوان شاعر بزرگ آذربایجان می‌شناسند. در گذشته، در آذربایجان زبان فارسی زبان شعر و ادبیات بوده است و شاعران با عشق و علاقه به فارسی می‌نوشتند و می‌سرودند. زبان فارسی در آن سال‌ها فرصت بزرگی برای شاعران آذربایجانی ایجاد کرده است. البته به نظر من این که نظامی به چه زبانی نوشته است اهمیت زیادی ندارد. مهم این است که نظامی گنجوی را در دنیا دوست دارند و شعرهایش را در همه دنیا می‌خوانند. این موضوع پراهمیتی است و این که نظامی به زبان فارسی نوشت در واقع فرهنگ ایران و آذربایجان را به یکدیگر نزدیک کرده است.

او در ادامه درباره تحریف شعرهای نظامی در آذربایجان و این که ارتباط نظامی پژوهان ایران و آذربایجان شکل نگرفته، گفت: نظامی گنجوی شاعری است که هر آن‌ها به خواندن، بررسی و تحقیق نیاز دارد و هر چقدر درباره او تحقیق شود خوب است، هر کسی و در هر زبانی. هرچقدر شعرهای او بررسی شود، می‌توانیم شعرهایش را عمیق‌تر بشناسیم. نظامی پلی میان فرهنگ‌هاست و شاعری است که هر کس می‌تواند بگوید شاعر ما است مثل شکسپیر، تولستوی، سعدی و بارون؛ از جمله شاعران و نویسندگانی هستند که همه می‌گویند برای ما هستند زیرا آن‌ها شاعر و نویسنده انسان و دنیا هستند. سعدی و شهریار از جمله شاعران ایرانی هستند که با عشق و علاقه در آذربایجان خوانده می‌شوند. نظامی هم مانند آن‌ها است. همان‌طور که گفتم نظامی پلی میان کشورها است و اشعار بسیار زیبایی دارد.

معارفی همچنین درباره نحوه حضورشان در ایران توضیح داد: کتاب‌هایی که در نمایشگاه آورده ایم بیشتر جنبه فرهنگی و آذربایجان‌شناسی دارند. ایران و آذربایجان دو کشور دوست و برادر هستند. سال گذشته کتاب‌هایی که ایران هم آورده بود درباره فرهنگ ایران بود. همان‌طور که پیش‌تر گفتم روابط بین کشورها را فرهنگ تشکیل می‌دهد. پل میان فرهنگ هم ادبیان ما هستند. ما در سایه آن‌ها فرهنگ یکدیگر را عمیق‌تر می‌شناسیم. ما با عشق و علاقه به ایران می‌آییم و از دوستان ایرانی مان نیز با عشق و علاقه در آذربایجان میزبانی می‌کنیم زیرا فرهنگ و دین ما یکی است.

او درباره این که چقدر از کتاب‌های ایران در آذربایجان ترجمه شده است، گفت: در حال حاضر سه کتاب در دست چاپ داریم که هنوز برای نمایشگاه آماده نشده‌اند. ایران هم از ما چند کتاب به حالت هدیه خواست که ما هم به آن‌ها دادیم. اما این را می‌توانم به شما بگویم که از ایران مثلاً سعدی و حافظ در آذربایجان ترجمه شده و در مدرسه و دانشگاه تدریس می‌شود. همه نوع کتابی از ایران در آذربایجان داریم. خیلی از ادیبان مشهور ایران در مدارس آذربایجانی خوانده می‌شوند، زیرا ادبیات و شعر ایران با ادبیات و شعر آذربایجان شباهت‌های بسیاری دارد. عروض یکی از سبک‌های شناخته شده شعر ایرانی است که وزن‌های متفاوتی دارد. زبان‌های ما هم تا حدودی شبیه به هم است. در سال‌های میانی زبان فارسی رسمی در آذربایجان بوده و حتی مکتوبات به زبان فارسی نوشته می‌شد و می‌توانیم بگوییم که شعرهای ایرانی و مکتب‌های شعری در آذربایجان به عنوان یک سبک شناخته شده خوانده می‌شده و شاعران در آن سبک شعر می‌گفتند. شعر ایران و آذربایجان بسیار شبیه به هم هستند.

او همچنین در توضیح رسم الخط آذربایجان که به لاتین نوشته می‌شود، گفت: در دوره شوروی رسم الخط ما الفبای کرپل بوده است و بعد از ۱۹۹۲ ما رسم الخط لاتین را انتخاب

کردیم. الان نسل جدید نمی توانند الفبای کریل را بخوانند و بفهمند بنابراین کتاب های ما به زبان لاتین برگردانده می شود تا خواندن و یادگیری راحت تر باشد. همان طور که
گفتم در دوره های گذشته رسم الخط آذربایجان مانند رسم الخط ایران بوده است و ما آن کتاب ها را به زبان لاتین برمی گردانیم تا بتوانیم آن ها را بخوانیم و یاد بگیریم.